

● **Tempus-nap****Nemzetközi támogatások**

A Tempus Közalapítvány információs napot tartott tegnap a József Attila Tudományegyetem Dugonics téri épületének tanácstermében. A rendezvényen a résztvevők megismerhették a Tempus, a Ceepus, illetve az Erasmus nevű nemzetközi együttműködési programok által kínált támogatási lehetőségeket.

Tempus

Az 1990-ben indult Tempus az Európai Unió programja, amely a közép-kelet európai országok felsőoktatásának fejlesztését, strukturális átalakítását, a térség egyetemeinek és főiskoláinak az Európai Unió felsőoktatási intézményeivel történő együttműködését hivatott elősegíteni.

A Tempus program költségvetését a Phare-programban rendelkezésre álló források biztosítják. Az 1990/91-es tanévtől az 1995/96-os tanévig bezárólag az Európai Unió a Tempus-program segítségével mintegy 560 millió ECU támogatást nyújtott a kedvezményezett kelet-közép-európai országok számára.

Ceepus

Közép-Európában a rendszerváltások után egyre nagyobb jelentőséget kapott egy, a regionális jellegzetességeket hangsúlyozó, nem az Európai Unió forrásaiból finanszírozott multilaterális alapú regionális program létrehozása.

Az ilyen irányú igényeket kielégítendő Ausztria, Bulgária, Lengyelország, Magyarország, Szlovákia és Szlovénia kormányai 1993-ban írták alá a Ceepus kezdetét jelentő egyezményt, amelyhez azóta Horvátország, a Cseh Köztársaság és Románia is csatlakozott. A program célja, hogy lehetővé tegyen a résztvevő országok felsőoktatási intézményei számára vendégtanári fogadásokat, diákcsereket, nyelvi és szakmai kurzusokat, valamint nyári egyetemeken való közös részvételt és ezáltal erősítse a közép-európai értelmiség szakmai és baráti kapcsolatait.

A program költségeit a Ceepus országok kormányai finanszírozzák.

Erasmus

Az Erasmus a Socrates felsőoktatási intézményeket támogató alprogramja. A Socrates keretprogram a Maastrichti Szerződés értelmében 1995-ben indult, és az oktatás minden szintjét támogatja.

Költségvetése öt évre 850 millió ECU. Magyarország 1997-től csatlakozhat a Socrates-hez. A bekapcsolódás feltétele, hogy Magyarország befizesse a programban való részvétel költségeit, ami 1998-ban 4,9 millió ECU lesz. Az Erasmus nemcsak a hallgatói és oktatói mobilitást támogatja, de segítséget ad az intézmények tantervfejlesztési, nyelvoktatási és kapcsolatfejlesztési tevékenységeihez is.

B. A.

**● Kiskereszt a professzorasszonynak
Tanító-gyermekgyógyász**

Kellemtelen élményem nem volt. (Fotó: Schmidt Andrea)

A védőnőképző, majd egészségügyi főiskola főigazgatója volt több mint negyedszázadon át dr. Szél Éva professzorasszony. A nyár derekán vált meg intézetvezetői tisztétől, de továbbra is oktat régi intézményében. A gyermekorvosból lett oktató és főigazgató az orvosi és a tanári hivatást mondta egybe munkája során, beteljesítve azt a vágyát, hogy gyógyító és pedagógus is lehessen egy időben és egy személyben. Munkássága elismeréseként az elmúlt hónapban tüntették ki a Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztjével.

A tágas főigazgatói irodából átköltözött egy kisebb és kevésbé mutatós szobába. A helyváltoztatás oka: megvált a vezetői tisztétől. A SZOTE Egészségügyi Főiskolai Karának több mint negyedszázadon át volt főigazgatója dr. Szél Éva, aki, ha nem is vezetőként, de oktatóként továbbra is az általa felhúzott intézmény kötelekében marad.

● **Eredeti foglalkozását tekintve gyermekgyógyász. Mondhatni, az egyik legrégibb hivatás gyakorlója volt. Mi készítette arra, hogy választott hivatásával felhagyjon?**

– Gyerekkoromtól tanárnak készültem, be is iratkoztam a tanítóképzőbe, s amikor az életben lehetőségem adódott az oktatásra, rögtön megragadtam. Már az ötvenes évek végén tanítottam óraadóként a Kossuth Zsuzsa Egészségügyi Szakközépiskolában és éppen a

pedagóguspályára iránti vonzalmam okán vállaltam el boldogan a védőnőképző vezetését, ami egyszerűségei miatt a tanári mesterség gyakorlását is jelentette számomra. A két hivatás – az orvosi és a pedagógusi – egyszerre volt és van jelen az életben, hiszen az orvoslason belül a gyermekgyógyászatot oktatam. Úgy gondolom, hogy a gyógyító munkára felkészíteni embereket legalább olyan szép és értékes feladat, mint gyakorolni az orvosi hivatást.

● **Ha gyermekkori vágya a tanári mesterség volt, akkor miért került az orvosi pályára?**

– Annak idején a tanítóképzés úgy folyt, hogy a polgári iskola után mehettünk a tanítóképzőbe. Negyedikes voltam a képzőben, amikor a „Fényes szelek” idejét éltük. Ebben az időszakban bekerültem az Apáthy kollégisták körébe, ahol „megfertőztek”, felkeltették érdeklődésemet és vonzalmamat az orvosi hivatás iránt. Bejutottam a szegedi orvosegyetemre, aminek elvégzése után az újszegedi gyermekorvóházban kezdtem a pályám.

● **Még védőnőképző volt a főiskola, amikor vezetőként idekerült.**

– Igen, 1970-ben kaptam meg a vezetői kinevezést, ami akkor még a védőnőképző igazgatására szólt. ’75-től lett az intézmény az orvosegyetem egészségügyi főiskolai kara, aminek huszonkét éven át voltam folyamatosan főigazgatója, egészen ez év júniusáig, amikor is megváltam a vezetői poszttól, de oktatóként továbbra is itt dolgozom.

● **Negyedszázados főigazgatósága idejéből mire nem emlékszik szívesen, mi okozott örömet, mit könnyel el sikerként?**

– Kellemtelen emlékem nincs az itt eltöltött időből. Ami kedves a szívemnek, az az, hogy bármerre járok az országban, egykori hallgatóimmal találkozom. Nem tudok olyan szakmai összejövetelre, konferenciára elmenni, ahol ne lenne legalább 10-15 régi diákom. Számomra ez csodálatos érzés, a munkám eredményét látom, amikor a nálunk végzett és a szakmában jól helytálló hajdani tanítványaimmal találkozom. Sikerként két dolgot könyvelek el: az egyik, hogy a védőnőképzésből többfunkciós főiskolai kar fejlődött ki a vezetőnem ideje alatt. Az országban elsőként mi alakítottunk ki ápolási tanszékot, mi kezdtük a diplomás ápolóképzést és itt indult meg a – JATE-val közösen – a szociális munkás-képzés. Amikor a főiskolára kerültem, az volt a célom, hogy minden munkatársam fejlessze szakmai tudását, képezze magát. Örömmel nyugtázom, hogy az elmúlt két évtizedben 15 kollégám szerzett egyetemi diplomát, hatan doktoráltak, hárman szereztek kandidátusi fokozatot.

● **Ez az év az önök számára jutalomestendő, hiszen férje, dr. Szemere György professzor augusztusban kapta meg a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjét, őnt októberben tüntették ki a Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztjével.**

– A kitüntetésem indoklásában szerepelt az a szó is,

hogy az oktatásért. Ennek örültem a legjobban, hiszen – amint mondtam – életem nagy vágya volt tanítani, s most ezt a tevékenységemet ismerték el a magas kitüntetéssel. S hogy valóban a kitüntetések éve volt ez az ideje, bizonyoság rá, augusztusban a Népjóléti Minisztérium Pro Sanitate elismerését is megkaptam a védőnőképzésben elért eredményeimért. A férjem kitüntetése külön boldogság számomra, mert láttam, milyen örömet okozott neki.

● **Szemere professzorral még egyetemi éveik alatt kötötték össze életüket?**

– A SZOTE-n egy évfolyamra jártunk, ötvenben kezdett el nekem udvarolni, s azóta makacsul kitartunk egymás mellett. Hosszú idő, de inkább úgy mondanám, sok szép idő.

● **Hitesez jó házasságban élnek.**

– Így igaz, vélhetően azért is, mert soha nem vesztjük el a humorérzékünket.

● **A nyár közepén vált meg a főigazgatói posztból, de maradt a főiskolán.**

– Tanítok tovább, valamennyi szakon két tantárgyat: az egészséges ember fejlődését és társadalomegészségtant. Ezenkívül a tanárképző főiskola levelező tagozatát oktatom a szomatikus nevelés módszertanát, s tanítok a JATE társadalombiztosítási szakán. A főigazgatói teendőktől mentesen most jut időm felújítani, szüneteltetni az oktatáshoz használt ábrákat. Úgyhogy van munkám bőven, aminek én nagyon örülök.

Kalocsai Katalin

● **Tandíjfizetés kölcsönből****Lesz hitelük?**

Várhatóan a következő tanévtől hitelből is fizethetik tandíjukat a felsőoktatási intézmények hallgatói. Az erről szóló kormányrendelet tervezete már elkészült, s erről jelenleg a Pénzügyminisztérium és a Művelődési és Közoktatási Minisztérium szakemberei folytatnak egyeztető tárgyalásokat.

A rendelettervezet szerint banki hitelt csak tandíj vagy költségtérítés fizetése céljából vehet fel első alapképzésben és szakirányú továbbképzésben részt vevő nappali tagozatos hallgató. A hitel összege a mindenkori hallgatói normatíva negyszerese lehet.

A jelenleg 65 ezer forintos éves normatívával számolva összesen 260 ezer forint hitel a teljes képzési időre vonatkozik, függetlenül attól, ki hány évig tanul. A kamat mértéke – miután hosszú lejáratú hitelről van szó – valószínűleg változó lesz, s pénzügyminiszteri rendelet határozza majd meg.

A tervezet azt is tartalmazza, hogy a bankok közvetlenül az intézményeknek utalják a pénzt – a tandíj fizetés gyakoriságától függetlenül – havonta vagy félévente.

A hitel visszafizetését a tanulmányok befejezése utáni egy év türelmi idő leteltével kell elkezdni, s a bankkal kötött szerződéstől függően öt-tíz év alatt kell

teljesíteni. A türelmi idő meghosszabbítható, ha valaki sorkatonai szolgálatot lát el vagy gyermeket szül, és közben nincs jövedelme. Mivel az intézményekben általában legfeljebb négy félévet lehet halasztani vagy ismételni, ezért amennyiben a hallgató két évnél tovább kimarad, vagy ennyi idő alatt nem tudja teljesíteni a minimális követelményeket, el kell kezdenie a hitel törlesztését.

Az állam kezességét vállal a hitel és kamatai összegének nyolcvan százalékára. Ennyit fizet ki tehát a Pénzügyminisztérium kezességbeváltó szervezete a banknak, ha az nem tudja behajtani a diák adósságát. A vissza nem fizetett összeget azután az adósnak adó formájában az államnak kell megfizetnie.

Ahhoz azonban, hogy az állam teljesítse kezességvállalását, a banknak bizonyítania kell, hogy másképp nem jut a pénzéhez, ezenkívül érvényes bírósági végzéssel kell rendelkeznie. A tartozás visszafizetését elengedik, ha valaki legalább 67 százalékban elvesztette munkaképességét, illetve ha öt évnél hosszabb ideig munkanélküli. A munka nélkül töltött évek alatt a kamat nem növekszik.

A tandíjhitelről szóló kormányrendelet várhatóan 1998 augusztusában lép életbe, mielőtt a mostani első évek jövő év szeptemberétől differenciált tandíjat fizetnek.

Hegedűs Szabolcs

● **Új közgazdasági kurzus****Európai menedzsment**

● **Munkatársunktól**

A József Attila Tudományegyetem Közgazdasági Tanszékcsoportja 1993 óta folytat másoddiplomás közgazdászok képzését a legkülönbözőbb alaplómával rendelkezők számára. A kurzusok mindig keresztfélévben, tehát februárban indulnak. Ebben a tanévben bővül a választék.

A magyar gazdaság exportjának 70 százaléka jelenleg is az Európai Unió tagjaiba irányul. Ezért Magyarország teljes tagságának időpontjától függetlenül is fontos, hogy a hazai üzletemberek jobban megismerjék az Unió üzleti környezetét.

Akik még a rendszerváltás előtt végeztek közgazdasági főiskolát vagy egyetemet, nem kaphattak képet a korszerű menedzsment ismereteiről. Ezeket az igényeket akarja kielégíteni az egyik új kurzus.

A JATE a Professzorok Házával és a Szolnoki Kereskedelmi és Gazdasági Főiskolával pályázatot adott be a Phare-program keretében „Többlépcsős felsőfokú gazdasági szakemberképzés távoktatási formában és nemzetközi posztgraduális közgazdászok képzés távoktatással” címmel.

Ennek része a hollandiai Open universiteit Heerlen Hollandiában akkreditált

programja, amelynek egy részéről a felek vállalták, hogy magyar oktatási anyaggá alakítják, azaz lefordítják, adaptálják, és szakirányú továbbképzésként bevezetik. Ennek tesztet a JATE 1998 februárjától.

A képzés célja, hogy közgazdászok számára áttekinthetően adjon az Európai Unió intézményrendszeréről, tevékenységéről, területéről, azaz politikáiról, megismertessen a menedzsment stratégiai kérdéseivel európai összefüggésben. A szakfelvételének feltétele egyetemi vagy főiskolai közgazdasági diploma, vagyis gyakorló közgazdászok számára indítható. A távoktatási forma lehetővé teszi, hogy az elfoglalt üzletemberek be tudjanak kapcsolódni a képzésbe, rugalmasan hozzáigazíthatják a munkájukhoz.

Az is feltehetően előnyös, hogy a kurzus egyéves, nem kíván hosszú kötettséget. A hallgatók a szükséges elméleti alapokon túl gyakorlati irányultságú modulokat tanulnak: Trendek a világgazdaságban, Az európai integráció, A gazdasági politikai háttér

gazdasági politikai háttér, Vallalatszervezet és menedzsment európai dimenzióban. Külön modult képez öt jelentős nagyvállalatról szóló esettanulmány elemzése.

Diák-tanácsadási konferencia

● **DM-információ**

A Felsőoktatási Tanácsadás Egyesület az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Diáktanácsadói Központjával és a Szegedi Universitas Diákcentrummal közösen szervezte meg a felsőoktatási

diáktanácsadás országos konferenciáját november 10–11-én Budapesten, a Professzorok Házában. A rendezvényen bemutatták a Felsőoktatási Tanácsadás Egyesület tagjai, előadásokat tartottak a diáktanácsadással kapcsolatos kérdésekről.

Tudományos ülés orvosoknak

● **DM-információ**

Tudományos ülést szervez a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem Tudományos Ülések Bizottsága és a Szegedi Akadémiai Bizottság Orvostudományi Szakbizottsága november 19-én, szerdán 11 órai kezdettel

a SZAB színházában. A rendezvényen előadást tart Professor Dwain L. Eckberg, a Richmond-i Orvostudományi Egyetem Élettani Osztályának vezetője „Az aktív orthostasis haemodinamikai hatásai és az ezzel kapcsolatos autonóm reguláció” címmel.